

Çaycuma Geleceğini Ararken, *Demokrat Çaycuma Gazetesi*, 26.01.2001, Sayı: 676.

ÇAYCUMA GELECEĞİNİ ARARKEN...

Doç. Dr. Erol KÖKTÜRK

Bir süreden beri yaşananlar, nüfus sayım sonuçlarında somut anlatımını buldu. Rakamlar sözcüklerle ifade edilirse: Bugün için **Çaycuma artık kendi kendine yetmiyor**. O nedenle de Çaycumalı, geleceğini Çaycuma dışında aramaya yönelmiş. Daha bugünden İstanbul, Bursa gibi kentlerde Çaycumalıların mahalleleri oluşmaya başlamış... Yani işin Türkçesi, Çaycuma ve Zonguldak bölgesi de artık göç veren iller kervanına katılmış durumda...

Neden bu noktalara gelindi? Bunun üzerine kuşkusuz Çaycuma'yı „mesken“ edinmiş hemşehrilerimiz daha fazla düşünüyorlardır. Çözüm arayışları ille de vardır, yoksa da „olmalıdır“ diye düşünüyorum. Ben de olduğumu sandığım o arayışlara katkı sağlamak istedim. Kendimce, uzaklardan da olsa, “Çaycuma kaygıları” taşıyan birisi olarak düşüncelerimi iletmek istedim.

Ne ki dünya dönüyor ve yıllar geçiyor. Hiçbir şey olduğu gibi durmuyor. Çaycuma Köprüsünün altından akan su, her saniye değişiyor. Çaycuma da değişiyor ve değişmeli. Ama hangi yönde? Bu önemli. Yönetenlerin, karar vericilerin, hemşehrilerin, orada yaşayanların, uzmanların önemi de bu noktada ortaya çıkıyor. Geçip giden geçmiş için yapabileceğimiz bir şey yok. Tarih iki kere yaşanmıyor çünkü. Ama geleceği tasarlamak ve biçimlendirmek olası. Bir gerçek var, **bugünlerden verilecek kararlarla „geleceği ya kazanırız ya da şimdiden kaybederiz“**.

Bu nedenle verilecek kararlarda **daha çok „faktörü“** düşünmek, gözetmek ve ilişkilendirmek gerekiyor. Doğru kararlar, artık daha fazla katılımı sağlanabiliyor. Bu ise, katılım denilen, dillere pelesenk olan sözcüğün hakkının verilmesiyle olanaklı. Yoksa içi boş, altı bomboş katılım söylemleriyle katılım sağlanmış olmuyor. „El elden üstündür“ sözünü unutmuyarak, söyleyecek sözü olanların gizilgüçlerinden yararlanmak gerekiyor. Yararlanmaya çabalamak gerekiyor. Katılım için, herşeyden önce bu çağrıda bulunanların, bulunacak olanların samimi ve istekli olmaları gerek. Yoksa „**görev icabı**“ oluşturulacak platformlardan sağlıklı kararlar üretmek söz konusu olmuyor.

Çaycuma'da, ilçenin ve vadinin geleceği konusunda bir sessizlik göze çarpıyor. Umutsuzluk demek istemiyorum, ama **bir vurdumduymazlık olduğu kesin**. Acaba Çaycuma'nın bugünkü durumu kaç kişinin uykusunu kaçırıyor? Kaç kişi gelecek için kafa yoruyor? Kaç kişi olumsuz gelişmeler karşısında „Dur“ deme gücünü harekete geçirmeyi istiyor? Kaç kişi bir araya gelip, kol kola girip, kafa kafaya verip Çaycuma'nın geleceğini arıyor? Burnumuzun dibinde gelişen olayların ne kadar farkındayız... **Yoksa bilgimiz ve de ilgimiz dışımızda yazılmış senaryolarda figüranlık beklentisi içinde miyiz?**

Sorunun kökeninde ekonomik nedenlerin bulunduğu kabul ediliyor. Bunda bir görüş birliği sağlanabilir. Ekonomi deyince de antenler hemen Ankara'ya çevriliyor. Ülkemizin içinde bulunduğu koşullar belli. Özeti, istikrarsızlık ve geleceğe güvensizlik... Ama içinde yaşadığımız, nerelere varacağı henüz kestirilemeyen küreselleşme koşullarında, yine de yerelliğin önemini unutmamak gerekiyor. **Yerelin yeni bir kimlikle ortaya çıkması gereken bir süreç yaşıyoruz.**

Vadi, geleceğini Filyos Liman Projesi'ne bağlamış görünüyor. Bu yatırımın, gerçekleşmesi durumunda, Vadi'nin geleceğini etkileyeceği kesin. Ama hangi yönde? İyi yönde olması hepimizin dileğidir. Felaket tellallığı yapma diye bir derdim yok. Ama bazı veriler ve rakamlar, olayı başka yönlerden de değerlendirmeyi zorunlu kılıyor.

Fiyos'a 1.000 megawattlık termik santral yapılacak. Çatalağzı'ndaki santralin 300 megawatt gücünden 600 megawata yükseltildiği biliniyor. Filyos'taki santral ithal kömüre dayalı olarak çalışacak. Güney Afrika'dan geleceği söylenen kömürün kükürt oranının %3'ün üzerinde olduğunu uzmanlar söylüyor. Bir karşılaştırma olması için, Zonguldak kömüründe bu oranın %1'in altında olduğunu söylemekle yetinelim. Santrali yabancı ortağın da olduğu bir konsorsiyum işletecek ve bu santralde günde yaklaşık 11.000 ton kömür tüketilecek.

İnsan, „**Liman bahane, liman kömür taşınmasına hizmet edecek. Amaç yalnızca santral**“ diye düşünmeden edemiyor. Kuşkusuz projelerde ve söylemlerde tüm filitreleme önlemlerinin alınacağı söylenecektir. Çatalağzı kıyılarında deniz dibinin kül serpintileri sonucu artık betonlaştığı biliniyor. Bu santralle Filyos kıyıları, Tarlaağzı için uzun süredir düşünülen, günde 2.000-2.500 ton kömür tüketecek 150 megawattlık santralle Amasra kıyıları... Kıyı bandında dizi tamamlanmış olacak...

Her keresinde övündüğümüz „yeşilimizin“, „doğamızın“, „insan sağlığının“ **tehdit altına** gireceğini söylemek abartı mı olur? Edip CANSEVER'den esinlenerek, „Her şey yok olmaya başlamıştı. Birinciliği insana ve yeşile verdiler“ derken, yanılmayı çok isterim...

Şimdi bu tablo karşısında olaya, yani Liman Projesi'ne **yalnızca** yeni iş alanları ve ekonomi diye bakmak doğru olur mu? Önümüzde 30 yıllık Kağıt Fabrikası örneği, Karabük Demir Çelik Fabrikası örneği var... Çevreye verdikleri zarar açısından yıllardır bu örneklerle iç içe yaşıyoruz. Yitirdiklerimiz üzerine bir kez daha düşünelim... İnanıyorum ki, yüreklerimiz sızlayacaktır...

Kuşkusuz Çaycuma, havzada diğer yerleşmelere göre farklı avantajların sahibidir. Ancak o avantajların kendi başlarına bir değere dönüşmeleri beklenemez. O nedenle de yereldeki ekonomik sorunlara çözümler, avantajların değer bulması için öneriler konusunda kafa yorulmalıdır. Hasan ATAMAN'ın 2001 yılı üzerine yazdığı yazıdaki öncelikler tartışılmalı, yeni öneriler geliştirilmelidir. Birilerinin çözümleri altın tabakta sunması dönemleri artık söz konusu değildir. **Çözümü yerel dinamikler üretmek zorundadır.** Ancak bu dinamiklerin harekete geçmesi için, günümüzde Çaycumalıların birbirlerini daha çok sevmeye ve birbirleriyle kenetlenmeye gereksinmesi var. **Gelecek „biz“ olma çabalarının yoğunluğuna göre biçimlenecek...** „Ben“e takılıp kalma dönemleri kapandı artık... Bunun görülmesi gerekiyor...

Hayal olmadan bir şey olmaz. Carl Sandburg, „**Her Şey Önce Bir Rüya İle Başlar**“ diyor. Yereldeki yöneticilerimizin, şu ya da bu makamdaki yöneticilerin, kamudakilerin özel sektördeki, sivil örgütlerdeki **Çaycuma Rüyası** nedir? Önce bunu dillendirmeleri gerekiyor. Aday olmak, görev istemek, görev üstlenmek, onlara hayalleri olması sorumluluğunu veriyor. Çünkü o yerelde yaşayanlar adına yöneticilik yapanların „**günübirlik yaşama**“ hakları olamaz.

Çaycuma geleceğini aramalı... Bu arayışta herkes yerini almalı... Çaycuma'nın gelecek hayali yaratılmalıdır. Bu hayalle geleceği bugünlerden kazanmalıyız. Hiçbir şey yapılmazsa gelecek şimdilerden yitirilmiş olacak zaten...